

DOMOLJUB

Iznaj vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke so prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spijal in dopisi so pošiljati: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in izmenitve pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 50.

V Ljubljani, dne 13. decembra 1917.

Leto XXX.

Svetovni položaj.

Naše prodiranje na Laškem je bilo nekoliko zastalo. V tem, ko so se popravljala pota in se je dovažala municija, se je naša armada pripravila za nov naskok. Komaj so se Lahi in njih zavezniki malo oddahnili, jih je že presenetil nov napad. Obenem jih je pa še z večjim strahom napolnil drug dogodek iz Rusije. Ruska revolucija je vrgla tudi Kerenskega, kakor je bil »Domoljub« napovedal. Kerenski je bil še preveč za vojski in se je tudi vezal z bogatimi meščanskimi strankami, ki jim je vojska nesla. S tem se je pa zameril skrajnim socialistom. To priložnost sta porabila dva njegova rojaka juda Lenin in Tročkij, da sta ga vrgla. (Mimogrede rečeno, čudno je, da se dafo voditi Rusi od samih judov! Menda so tako krotke narave. Saj to opazujemo tudi na ruskih jetnikih.) Prebrisani Lenin pozna ruske želje in jih je oklal za svoje zahteve: mir, pa kmetom vso zemljo! V ruskih armadah so skoraj sami kmetje. Kaj bi jih moglo bolj veseliti, kakor sladka beseda: mir! Vrnejo naj se zopet domov k svojim družinam, saj tako ne vedo, čemu se vojskujejo. Rusija je tako velika, da se ni vredno razburjati, če si vzamejo Poljaki svojo deželo nazaj! Tako si mislijo ruski vojaki-kmetje. A Lenin jim je zapel še drugo prijetno pesem. Ruski kmetje imajo splošno premlato zemlje. Od zadnje vojske z Japonsko so sicer razdelili med nje že mnogo državnega sveta. Tudi car jim je bil odstopil veliko svoje zemlje. Vendar je še na milijone in milijone kmetov, ki imajo le boren kos zemljišča, poleg njih so pa nepregledna posestva bogatašev in bogatih samostanov. Te bogate zemlje se je kmetom že davno zahotelo. Sedaj jim je pa Lenin kar z jezika vzel besedo: vso zemljo kmetom! Kaj bi ne bili s takim motem zadovoljni! Kar kvišku so začeli me-

tati čapke in klicati: Mi mo za Lenina, in kdor je zoper njega, gremo nadenj!

Lenin, ki se je tako kmetom na mah prikupil, pa misli svojo besedo tudi izpeljati. Že je vsem državam poslal poročilo, da se Rusija ne bo več vojskovala in da hoče mir. Katere države so za mir, naj se oglase. Naš vnanji minister Černin in nemški državni kancler Hertling sta takoj odgovorila, da sta pripravljena začeti mirovne dogovore. Danes so posvetovanja že v polnem tiru in je pričakovati, kakor se je izrazil naš cesar sam, najboljših uspehov.

In to je, kar je Lahe in njih zaveznike tako pretreslo. Če Rusija sklene mir, oni pa ne, bi naši in Nemci lahko vrgli vse armade z ruske meje na Laško in Francosko. Tedaj udro, če bi bilo treba, do Rima in Pariza. Kaj početi? Miru ne marajo skleniti, ker so bili do sedaj samo tepeni in bi šli vsi upi in vse sanje o laškem jadranskem morju po vodi. Vojsko naprej gnati se boje, ker se brez Rusije v grozi tresejo, kaj bo. Zato je sedaj ruska mirovna pogodba največji svetovni dogodek.

Ne more se pa še reči, kaj bo. Rusija je na vsak način odločena skleniti mir. Zavezniki so ji nekaj časa grozili. Šuntali so tudi Japonsko, da bi jim skočila v hrbet. Z Japonskega je blizu v Sibirijo in tam je mnogo zemlje, ki bi jo Japonci zlahka zasedli. Vendar Japonska ne kaže pravega veselja. Zdi se, da postaja sumnjiva na Ameriko. Gotovo je pa, da se Rusija groženj ne boji preveč. Kaj ji pa morejo? Japonska daleč v Sibirijo ne more. Municije Rusija ne potrebuje, če sklene mir. Živeža in drugih reči doma dosti pridela. Potem ima pa zoper zaveznike še eno hudo orožje. Lenin je malo že porožljaj. Francija, Anglija in Amerika imajo namreč milijarde in milijarde naložene v Rusiji. In Lenin je zagrozil, če bodo zavezniki delali Rusiji težave, da bo napovedal državni bankrot. To se pravi: uradno bo razglasil, da država ne more plačati dolgov, ki so jih lahko-

miselno napravili vojni hujskači. Tako bi se zavezniki obrisali za vse tiste težke milijarde, ki so jih posodili Rusiji za vojsko. Da, z Leninom se ni šaliti. Če tako preprosto in z mirno vestjo deli tujo zemljo, bo prav tako preprosto in z mirno vestjo tudi prekrizal ruske dolgove!

Zato Anglež v zadregi molči. Ne ve prav, kaj bi. Edini up zaveznikov je zdaj še Amerika. Amerika je pa neproračunljiva. Tako mirno in počasi, prav po ameriškem, se pripravlja na vojsko, da človek ne ve, ali resno misli, ali le vse vodi za nos. Ameriki vojska silno nese. Zato ji je vseč, če se še dalje vleče. Pogodi ji je tudi, če se evropske države čim bolj oslabe. Čim slabjši bo Evropa, tem močnejša bo na svetu Amerika. Ali bo pa res tudi sama z velikimi množicami posegla vmes, to se še ne ve. Morebiti se le dela tako. Zdaj smo pa izvedeli, da je tudi nam že vojsko napovedala. Do zdaj je bila v vojski samo z Nemčijo, z nami pa še ne. Avstrija je zaradi Nemčije samo prijateljske zveze z njo pretrgala. Zdaj se je pa odločila za vojsko tudi z nami. Zakaj? Pravi, da zato, da bo lahko čete Italiji na pomoč poslala. Te čete bi se morale namreč z nami vojskovati, zato pa mora biti prej vojska napovedana. Morda zato, morda ne. Ali se nam je tega bati? Vnanji minister grof Černin pravi, da ne. Za naše ljudi v Ameriki bodo seveda nastale težave, a v Evropi, misli Černin, da bo to brez pomena. Če bo res mir z Rusijo? Ako bi se pa to ponesrečilo in če Amerika res namerava vreči milijonsko armado na Francosko in Laško, kaj pa tedaj? Tedaj bi se spomladi začel nov strašen ples!

Čudno je sedaj na svetu. Dogodki se tako motajo, da nikdar prav ne vemo, kje smo in kaj bo. Na eni strani se zjasni, pa se drugod stemni. Na jutru se zdaj močno svetli. Ali je to jutranja zarja miru? Žo tolikokrat smo rekli in zopet moramo reči le: Bog daj!

Pogajanja z Rusijo.

Pogajanja so se pričela 4. decembra. Najprej je bil sprejet predlog ruskega vrhovnega armadnega poveljnika, da se sklene premirje za vso vzhodno fronto. — Tudi na rumunski bojni črti se ne strelja več, znamenje, da se hoče Rumunija pogajati. Lenin in Trockij sta pozvala tudi Angleže in Francoze, naj se pogajajo za premirje. Če ne bo odgovora, je znamenje, da se je sporazum odtrgal od Rusije. — Rusija in zavezniki so sklenili 10dnevno premirje in sicer od 7. do 17. decembra. Premirju bodo sledila pogajanja o splošnem miru. — Državni zbor gre v tem zelo važnem času na božične počitnice; zato so vložili nekateri poslanci na ministrskega predsednika to-le interpelacijo:

Ker je prebivalstvu izredno veliko na tem, kakšen bo uspeh in potek mirovnih pogajanj, stavijo podpisani sledeča vprašanja:

1. Je-li ministrski predsednik pripravljen stopiti v stik s predsedništvom zbornice glede sklicanja državnega zbora v bodočih dneh v svrhu pojasnila o poteku pogajanj za premirje.

2. Je-li ministrski predsednik pripravljen delovati na to, da bo dobila naša zbornica v bodočih dneh gotove informacije o mirovnih pogojih naše države in o mirovni predlogih Rusije in eventualno drugih vojskujočih se držav?

Ruski častniki izjavljajo, da Rusija ni več zmožna za vojsko. Vojaštvo uhaja v zaledje, častniki nimajo do podrejenega moštva nobene moči.

Pregled po svetu.

Zborovanje delegacij.

Dne 4. decembra je imel avstrijski cesar Karel privkret priliko pozdraviti in nagovoriti zastopnike (delegat) avstrijskega in ogrskega državnega zbora. Po vdanostnih izjavah obeh predsednikov je odgovoril cesar ter se spominjal najprej pokojnega cesarja Franca Jožefa, ki je poln miroljubnosti na večer svojega življenja bil izzvan na krvavi boj. S ponosom je nato cesar slavil zmage naših armad, za kar smo hočemo biti v prvi vrsti hvaležni Bogu. Z žalostnim srcem pa se spominjamo vrlih bojevnikov, ki so za obrambo svoje grude žrtvovali zdravje in življenje. Nešteti so čini junaštva na bojiščih, a tudi nadčloveškega napora v zaledju ne smemo pozabiti. Cesar je izražal dalje sočustvovanje z vsemi, ki so izgubili svoje v vojski, dalje z onimi, ki so pregnani z lastne grude. Tem treba posvetiti prvo skrb.

Nadalje je omenjal cesar, kako se je z naklonjenostjo oprijel posredovanja sv. očeta Benedikta XV. za mir, kako se je naša vlada izjavila, da je pripravljena pogajati se za premirje in mir z ruskim narodom. Zveza s sosedno Nemčijo, z bolgarskim narodom in osmansko državo je neomajna in trdna. Ob sklepu je želel naš

cesar delegatom obilno uspeha pri skupnem delu za domovino.

Po nagovoru se je cesar razgovarjal z nekaterimi delegati, zlasti s predsednikom Hauserjem; cesar se je med drugim o razmerah z Rusijo tako-le pohvalil: »Hvala Bogu! Stvari se razvijajo ugodno. Danes že razpravljajo o premirju. Z božjo pomočjo bodo pogajanja dobro uspela.«

Državni zbor. Z Dunaja je poslana posebna komisija v južne pokrajine, ki naj bi preiskala nasilstva proti Jugoslovanom, osobito početkom vojske. Poslanci Korošec, Laginja in Vukotič so interpelirali ministrskega predsednika ter vprašali, če je voljan namesto uradniške komisije podpirati izvolitev neodvisne parlamentarne komisije, ki naj ima nalogo izpolniti sedanjo komisijo. — Poslanec Rybář in tovariši so vložili na trgovskega ministra interpelacijo zaradi časniškega papirja, ki so ga provincijalnim listom močno prikrajšali, dočim izhajajo dunajski listi še vedno v velikosti od 40 do 60 strani. — Dr. Vrstovšek se je pri razpravi o pogodbi z Ogrsko pritoževal, da 60 odstotkov nemažarskih narodov na Ogrskem nima nobenih pravic. Tudi do 200.000 Slovencev je tam, a nimajo ne šol, ne poslanec. O pogodbi je trdil, da nudi Mažarom vse prednosti, nam pa le bremena. Razmerje med Ogrsko in Avstrijo se je v čudni luči pokazalo, osobito med sedanjo vojsko: dočim smo mi stradali in stradamo, imajo Ogrci vsega v izobilju. Tudi drugi poslanci so ostro napadali dualizem, ki čisti le ravnado Nemcev in Mažarov. — Nagodba z Ogrsko je bila sprejeta z 20 glasovi večine. Ukrajinci so se odstranili, da niso glasovali proti; vlada jim je za to dovolila eno gimnazijo. — Poslanci Jarc, Benkovič in tovariši so interpelirali celokupno ministrstvo in vprašali, če je vlada voljna volivati, da se štajerska in Kranjska izločita iz vojnega ozemlja. — Posl. Jarc in dr. Pogajnik in tov. so vprašali ministra za prehrano zaradi preskrbe kranjskega prebivalstva z moko in krompirjem. — Nadaljne interpelacije naših slov. poslancev zahtevajo preskrbo in validov s potrebno obleko. Ko pridejo domov, ako ne dobe civilne obleke, ki so jo svoj čas prinesli s seboj; dalje, da se omogoči obratovanje onekarn, in da se vpoštevata narodna enakopravnost glede slov. jezika na Goriškem. — Posl. Gostinčar se je notegeval zlasti za obrtnike, za njih oprostitev v kolikor je to nujno in potrebno. Posebej so vložili slovenski poslanci interpelacijo na domobranskega ministra, naj se odpuste starejši letniki črnovojniki.

+ Deklaracija naših in čeških delegatov, podana v otvoritveni seji avstrijske delegacije, se glasi: Naš narodni razvoj more biti zasiguran le, ako bo priznana pravica samoodločbe naših narodov v najpopolnejši meri, splošno, očitno in jasno brez zahrbtnosti in ako bodo podane nepreklicne, vsake dvoumnosti proste, popolnoma obvezne garancije, da bo ta pravica brez odloga vzeta v razpravo. Podpisani: Stanek, Udržal, dr. Korošec, dr. Körner, dr. Zahradnik, Klofač, dr. Laginja,

Stříbrny, Habermann, Tomašek, dr. Čin-grija, Fon, dr. Stransky.

Rusija. Trockij je odsvolil 160 ruskih diplomatov in konzularnih uradnikov v inozemstvu, ker niso priznali vlade boljševikov. — Med tajnimi pogodbami, ki jih je sedaj Rusija objavila, je tudi zveza, ki jo je sklenila Italija z Anglijo, Francijo in Rusijo. Značilno za proticerkveno politiko Italije in nje framasonске vlade je zagotovilo, ki ga daje omenjena trozveza Italiji kot vojni dobiček: »Italija dobi primerno odškodnino, dalje pravico do ozemlja v Afriki in — slednjic se Anglija, Francija in Rusija zavežejo Italijo podpirati, da bo papeža ovirala, ako bi hotel diplomatskim otnom posredovati za mir. — Iz Petrograda poročajo, da je vlada izdala odlok, s katerim se razveljavlja vsa inozemska posoila in ustavljajo obresti zanje. — Hkrati je izšla okrožnica, ki odpravlja vse naslove.

Wilson je govoril. Ob otvoritvi ameriškega kongresa dne 4. dec., je imel predsednik Wilson govor, ki je v njem razlašal, da mora Amerika to vojsko dobiti. »Vse moči in rezerve ljudi, denarja in materiala moramo zastaviti, da dobimo zmago... Narode Avstro-Ogrske, na Balkanu in v evropski Turčiji moramo osvoboditi gospodstva pruske vojske avtokracije...« Nasvetoval je: »Avstro-Ogrska je vazal Nemčije, zato moramo uhariti tudi no nej. Isto velja o Bolgariji in Turčiji.« — Vojsko je senat že napovedal tudi Avstriji vsled tega, ker bo ameriške čete poslale na italijansko bojišče. Danes, 10. dec. je znano že s čim sveta, da obstoji med Amerijo in Avstrijo vojno stanje. Besedilo, ki je z njim napovedana vojska, se glasi: Državni departement izjavlja, da obstoji od danes (5. dec.) opoldne med Združenimi državami in Avstro-Ogrsko vojno stanje in da se odreja uporaba vseh sil armade in mornarice v vojni proti tej državi. Zbornica v Washingtonu je sprejela napoved vojske z vsemi proti nemu glasu (363 : 1).

Svetovna vojska.

Novi uspehi na Italijanskem bojišču. Sovražnik vržen v gorah nad 10 km nazaj. 16.000 ujetnikov, 60 topov zaptujenih. — Nemci so razširili svoj uspeh pri C mbrai, ujeli 9000 mož in zaptlenili 148 topov in 716 strojnih pušk.

Novi uspehi na Italijanskem. Zadnje tedne smo vedno poročali o bojih pri Assago in severovzhodno od tod. Italijani so čutili, da jim tu grozi velika nevarnost in zato so zbrali v tem prostoru mnogo rezerv in napravili celo več protinapadov, da bi zadržali naše prodiranje. Toda naši so vedno pritiskali nanje z neko neodoljivo silo in jih polagoma potiskali proti jugu. Italijanom so prav dobro služile megočne utrdbe na gorovju Meletta in v prostoru mesta Foza, s katerimi zapirajo dolinsko

pot iz Asiago v Valstagna. Za naše čete je bil položaj v tem prostoru zelo neprijeten, za hrbtom visoko gorovje, pred seboj na višinah pa mogočne sovražne utrdbe, od koder so Italijani neprestano ovirali naša premikanja in dovoz. Zato je naše vodstvo moralo misliti na to, da vrže Italijane s teh utrjenih višin. Že 13. novembra so zadale naše čete sovražniku hud udarec, ko so v naskoku osvojile nekatere izrasteke Monte Longara in Monte Meletta. Pri tem je prišlo naše vojno vodstvo do prepričanja, da se da tu kaj narediti le z artiljerijsko silo.

Za nov udarec so naši pripravili veliko topov in streliva in 4. decembra iznova napadli. Po mogočni pripravi s topovi, ki je zrušila sovražne postojanke, so napadle naše čete. Sovražnik je krčevito držal svoje utrdbe, ki so bile silno oborožene in obdane z mnogovrstnimi ovirami. V snegu in ledu, ter v hudem mrazu so naskakovali naši oddelki mogočne utrdbe na strmih vrhovih. Od severovzhoda in od zahoda so skušali naši obkoliti gorovje Meletta. Uneli so se krvavi boji. Italijani

nila sovražnika za kakih 10 km proti jugu, kar pomenja velik uspeh, če pomislimo na gorato ozemlje, v katerem so se bili ti boji. Vse ozemlje severno soteske Frenzeta je v naših rokah. Dohod do srednje Brente v kotlino pri Valstagna je sedaj odprt našim vojem. S tem so prišle v nevarnost tudi italijanske postojanke na vzdolžnem bregu Brente na vrhovih Monte Grappa. Tudi plen odgovarja temu uspehu. Nad 10 tisoč ujetnikov in nad 60 topov je padlo našim v roke.

Olenziva se nadaljuje. Boji pri Asiago še niso ponehali. 6. in 7. decembra so se razvili novi boji. Naše čete so v naskoku osvojile utrjeno postojanko na Monte Sisemal in zasedle utrdbi pri Stenfle, vzdolžno od Asiago.

ZAPADNO BOJIŠČE.

Nemški uspeh pri Cambrai. Angležem pri Cambrai bolj slaba prede. Na južnem in na severnem delu njih izbočene bojne črte pritiskajo Nemci z vedno večjo silo. Pod tem pritiskom je moral Anglež izprazniti najsrednejše postojanke. Na 10 km

Upljenjena italijanska artiljerija ob Tilmentu.

so se trdovratno branili in so radi tega doživeli strahovite izgube. Že 4. decembra zjutraj sta padla Monte Baderlecche in Monte Tondarecar; popoldne je bil že v naših rokah Monte Miela, zvečer se je pa vsled našega obkoljevanja zrušil italijanski odpor na glavni postojanki Monte Meletta.

Z doline Brente, iz prostora pri mestu Valstagna so Italijani hitro vrgli močne rezerve, da bi zavrele naše prodiranje. Toda na to so bili naši že pripravljeni in zato so postavili ob Brenti pri mestu Cison številne baterije, ki so zgrabile italijanske rezerve in jih z učinkujočim ognjem vrgle nazaj.

5. decembra zjutraj je sovražnik izgubil po ljuti borbi postojanke na Monte Zonno in utrjeno ozemlje pri Foza.

Posrebno hrabro se je bila sovražna divizijska na Monte Castelgomberto. 24 ur je obkoljena od vseh strani v najhujših bojih držala svoje postojanke, končno je pa vendar morala položiti orožje.

Osvojeno ozemlje in plen. Armada maršala Hötendorfa je v teh bojih potis-

dolgi fronti so Nemci potisnili sovražnika kake 4 km na globoko. Med svojim umikom je sovražnik, kolikor mu je dopuščal čas, požigal vasi. Angleške izgube so precej težke. Nemci so ujeli 9000 mož in zaplenili 148 topov in 716 strojnih pušk.

Neprestani boji na Flanderskem. Bojni položaj se na belgijski fronti sicer ni spremenil, vendar pa divjajo tam neprestano besni boji. Glavno besedo ima artiljerija, ki se spusti od časa do časa v srdit dvo-boj, pa tudi angleška pehota večkrat naskoči, toda brez kakega uspeha.

Tedenske novice.

† Viljem Pfeifer. Dne 9. dec. je umrl previden s sv. zakramenti bivši drž. in dež. poslanec g. Viljem Pfeifer. Pokojni je bil eden starih slovenskih narodnjakov, vnet zagovornik dolenjskega kmeta in kmet-skih teženj. N. p. v. m. l.

Vztrajno naprej. Deklaracija je postala popularna, nje zahteve so prešle v meso in kri našega ljudstva. Dan na dan se množe izjave in soglasanja z deklaracijo. Povsem soditi je le še malo občin na Kranjskem, ki še niso storile te domoljubne prijave. Pretekli teden so poslali odločne tozadevne izjave naslednji občinski zastopi: Kranj, Podgora v Dobropoljah, Kompolje, Spodnja Idrija, Grosuplje, Tržišče, Ljubno, Železniki, Zalog, Hrušovna, Motnik, Križ, Podrečje, Dol, Sp. Koseze, Bistričica, Gozd, Prevoje, Rafočje, Brezovica, Banjaloka, Zagorje ob Savi, Šmartno pri Litiji, Vič pri Ljubljani, Rudnik, Sora, Gor. Logatec, Naklo, Poljane nad Škofjo Loko, Preddvor, Sežana.

Duhovščina dekanije kamniške zbrana skoro polnoštevilno je sprejela na svojem sestanku v Kamniku dne 5. dec. nastopne resolucije:

1. Duhovščina dekanije kamniške slejkoprej zavzeta za obstoj S. L. S. vztraja njej zvesta tudi nadalje v polni zavesti, da je prav sedaj enotna organizacija vseh stanov neizogibno potrebna.

2. Duhovščina dekanije kamniške živo in iskreno želi, da se skoro najde pot do polnega soglasja vseh duhovnikov v škofiji, kakor polnega soglasja duhovščine s slovenskimi katol. inteligenti in ljudstvom, kar je v našem težkem, za nas tako odločilnem času, najnujnejše.

3. Duhovščina dekanije kamniške pozdravlja stanovske organizacije, ki pa morajo biti osredotočene v enotni S. L. S.

4. Duhovščina dek. kamniške zbrana na posvetovanju 5. XII. v Kamniku, pozdravlja iskreno državnopravno deklaracijo jugoslov. kluba z dne 30. maja za Jugoslavijo pod žezlom habsburške dinastije ter zagotavlja klub, da mu zaupa.

Hkrati hvaležno pozdravlja mirovno akcijo sv. očeta Benedikta XV. in presvetlega cesarja Karla I. ter spremlja z gorečo molitvijo, da se skoraj konča grozno prelivanje krvi in se povrne vsem narodom časten mir.

5. Prezvisenemu gospodu knezoškofu dr. Ant. Bon. Jesliču se izreka za vsa prizadevanja za zedinjenje v S. L. S. in zedinjenje Jugoslovanov najsrčnejša zahvala. Hkrati se Prezviseveni prosi, da milostno blagovoli storiti vse v svrhu sprave in zedinjenja duhovščine, svetne inteligence in nečeha tako dobrega ljudstva.

Važno! Cenjene naročnike opozarjamo na sledeče zelo važne stvari: 1. naročnina za celo leto 1918 znaša 5 kron, za naročnike v Nemčiji 6 kron; 2. če obnovi naročnino naročnik, ki je že sedaj prejemal »Domoljuba« naravnost na svojo naslov, naj zapiše na srednji del položnice »star«; novi naročniki in tudi taki, ki so prejeli morda časopis pri kakem poverjeniku, pa ga žele prejemati odslej naravnost po pošti, naj zapišejo besedico »nov«; s tem se nam delo izredno olajša in novi naročniki hitreje dobe naročni časopis. Naročnino naj plača vsak n a r a v n o i s t i p o š t i, kamor »Domoljub« sedaj prihaja; 3. pri vsaki izpremembi n a s l o v a se mora poleg novega sporočiti tudi stari naslov, pod katerim se je časopis pošiljal dosedaj; 4. kdor želi »Domolju-

ba« prejemati pri poverjeniku (župnem uradu, kaplaniji, društvu itd.), naj to pove tam, pa ne pri nas v Ljubljani; ako ga je doslej prejemal naravnost na svoj naslov, pa ga ne mara več tako prejemati, naj nam vrne prvo številko, ker jo bo dobil itak pri poverjeniku; 5. vsi dopisi, vprašanja, nasveti itd. naj se pošiljajo uredništvo, naročnina, reklamacije in premembna naslova pa upravništvu; vse pa naj bo jasno, kratko in razloženo.

Velikanska razlika. Vagon papirja za časopise je stal pred vojsko približno 2400 kron; sedaj stane okrog 15.000 kron. Počobno so se podražile vse tiskarniške potreščine. Kdor to premisli in vpoštevava, se ne bo čudil, če smo za bodoče nastavili »Domoljuba« 5 K kot celoletno naročnino.

Podeljene so župnije: Št. Vid pri Vipavi g. Viktorju Kragl, župniku v Planini pri Črnomlju; Senturška gora g. Jakobu Ogrizek, župniku v Lomu; Sela pri Kamniku, g. J. Tomažiču, kaplanu v Cerkljah na Gorenjskem.

Najslabše se danes godi družinam in svojem onih gospodarjev in očetov, ki se ne morejo vrniti iz Amerike in niti denarja ne morejo poslati na dom. Državni poslanci naj bi ostro nastopili, da se tudi tem družinam olajša neznošno stališče.

Za oslepele vojake je darovala mestna občina Metlika 600 K kot čist donesek cesarske slavnosti o priliki rojstnega dne Nj. Veličanstva cesarja Karla I.

Pot v domovino se zopet odpira goriskim beguncem, ki po tolikem trpljenju in po hudi prestani bedi samo to žele, da bi se mogli vrniti v domačijo. Povratke je pa večinoma še nemogoče, ker so razdejana poslopja, ker ni orodja, ne živine, ne živeža. Treba je še priprav. V to je poklicana najprej država, vendar so pa pripravljene tudi drugi krogi, da posežejo vmes z dejansko pomočjo. Sestavil se je v ta namen dobrotvoren odbor za pomoč vračajočim se beguncem in za obnovev Primorja. Sedež odbora je na Dunaju. Kot častni predsedniki so izvoljeni: Premil. g. dr. Ančrej Karlin, škof tržaško-koprski; g. dr. M. Ploj, senatni predsednik, in dvorni svetnik Fr. Šuklje. V izvršilnem odboru je predsednik g. Ivan Okretič, podpredsednik pa državni poslanec g. Josip Fon. Sedež odborove pisarne: Dunaj I., Bankgasse 2. — Vskado, ki mu je pri srcu blagor goriskih beguncev, naj priskoči na pomoč s primernimi darom.

Vojaške novice.

Najlepši dan. Pri sprejemu delegacij je rekel naš cesar predsedniku deželnemu glavarju Hauserju: »Najlepši dan mojega življenja bo, ko bom mogel skleniti mir.«

Red železne kroze 3. vrste z vojno dekoracijo je podeljen vojnemu superiorju msgr. J. Klobovsu v Ljubljani.

Polkovnik pl. Ventour, ki poveljuje slovenskim polkom, je bil nedavno v veliki nevarnosti. Na južnem Tirolskem, kjer so bili zadnje dni strašni boji, je udarila granata v polkovnikovo kritje. Zračni pritisek je vrigel vraga poveljnika s klopi na

mizo; pri tem se mu je zlomilo rebro, sicer je pa ostal zdrav ter hoče kljub temu obdržati poveljstvo nad slovenskimi fanti. Naj bo božje varstvo nad njim, nad častniki in moštvom še v bodoče.

»Naj se ne strašijo domači!« Kurat Hafner, ki je s Krnskega pogorja v treh dneh prišel s svojimi vrliimi vojniki 250 km daleč za Lohom, piše, naj se domači ne strašijo, ker so izgube naših prav majhne; »večinoma vsi smo živi in zdravi, nekoliko utrujeni, a dobre volje, ker nas osvojena dežela dobro redi. Pomenljivo se mi zdi,« — pravi — »da so ponajveč Hrvati in Slovenci osvojili zemljo gorjskih in beneških Slovencev.«

Vojaški domovi, ki so jih jeli ustanavljati pred letom, naj bi ostali kot trajna prekoristna naprava v prid vojaškemu stanu tudi po vojski. To je želja našega presvetlega cesarja Karla, ki je v spomin na svojo srečno rešitev iz smrtne nevarnosti daroval v ta namen 100.000 K. Enako vsoto je naklonila vojaškim domovom tudi cesarica Zita.

Vojaških domov na fronti je okrog tisoč. Povečini so se dobro obnesli in je žele, da se prenesejo v mirovni dobi v garnizije, kjer bodo dobivali vojaki primerno priliko za duševno razvedrilo in plemenito zabavo. Cesar Karel sam je izrazil željo, naj bi se vse morebitne spominske namere ki so se tuintam ob njegovi srečni rešitvi sprožile, obrnile v prid vojaškim domovom.

Delo naše mornarice. V mornarskem odseku ogrske delegacije je povedal admiral Rodler med drugim, da so potopili naši podmorski čolni, odkar se je pričela vojska, v Jadranskem in Sredozemskem morju 1226 sovražnih trgovskih ladij.

Osemnajstletni. Na Dunaju je magistrat že izdal razglas, naj se popišejo mladeniči, ki bodo tekom prihodnjega leta stari 18 let.

Razpis ustanov za invalide. Za 1. 1917 se bodo podelile sledeče Karol baron Wurzbachove cesarice Elizabete ustanove za invalide in hiralce: a) tri ustanove po 120 K za Ljubljančane; b) tri ustanove po 60 K za rojake iz Kamnika, Homca in Jarš in c) tri ustanove po 60 K za rojake iz Vintarjevca v občini Šmartinski pri Litiji. Te ustanove oddaja gospod Alfonz baron Wurzbach, in sicer one za Ljubljančane po nasvetu deželnega odbora kranjskega, ustanove za Kamničane, Homčane in Jaršane po predlogu županstva v Kamniku in ustanove za Vintarjevčane po predlogu županstva občine Šmartno pri Litiji. Pravice do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni, c. in kr. vojaški invalidi iz imenovanih krajev od stražmojstra ali narednika nizdol, ki so lepega vedenja in vsled v vojski zadobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživeti; slednjič tudi reveži iz omenjenih krajev. Prošnje se vlože pri dotičnem županstvu do 15. decembra t. l.

Koliko je oproščenih? Vojni minister pl. Stöger-Steiner je v delegacijah omenjal, da je kljub večkratnemu prebranju še vedno oproščenih do poldrug milijona mož vojaške službe; država in dežele jih nujno potrebujejo; razni poklici in obrati, ki jih ni moč ustaviti, so dosegli njih oprostitve.

Zdaj posamezni — kmalu pa vsi. Še vedno se oglašajo naši fantje iz ruskega ujetništva. Po 32. mesecih je došlo iz Rusije pismo Ivana Eržena iz Pungria pri Škofji Loki. V družini matere in šestero otrok je vsled tega zavladalo veliko veselje, saj so imeli že malo upanja, da bi se še kdaj videli. Upamo, da se bomo z vsemi ujetniki kmalu videli.

Petero sinov sta poslala na bojišče Anton Krajnik in njegova žena iz Hudega polja pri Škofji Loki. Janez je bil pri topništvu, Franc Jožef pri dragonskem polku, Anton je infanterist, Jurij pionir, Franc — najmlajši — se nahaja na italijanskem bojišču. Pač bridko za materno in očetovo srce, ko se je zadnji sin poslavljaj in odhajal na vojsko. Slava očetu in materi, ki sta vzgojila take junake!

Po 28 mesecih se je oglašil iz ruskega ujetništva narednik Ivan Bele iz Selc pri Postojni. Piše, da je zdrav in da mu ni pre-slabo.

Kdo ve, kje se nahaja vojak-topničar Tušar Dominik. Zadnjičkrat je pisal iz čeških Pardubic. Poizveduje in stroške plača oče Anton Tušar, Jagaršče 44, p. Cerklno na Gorškem.

Razmerje med aktivnimi in rezervnimi častniki je bilo izpočetka 2 : 3, danes je pa že 1 : 4. S priznalnimi besedami je vojni minister pohvalil delo rezervnih častnikov. V času vojske se jih je izobrazilo okrog 65.000.

Zdravniki v vojski. V vojno službo je od 22.000 zdravnikov, ki jih premore mornarhija, poklicanih čez 10.000; bivših vojaških zdravnikov je okrog 2000.

Ranjenci. Izmed ranjencev jih okleva približno 50 odstotkov, da so zopet sposobni za službo na fronti. V oskrbi vojne uprave je sedaj 45.000 jetičnih vojakov.

Koliko je invalidov? Število invalidnega moštva znaša zdaj približno 200.000 mož; od teh je le neznaten del takih, da so popoinoma nesposobni (na primer slepi) za zaslužek.

Kolikoj ujetnikov je izgubila Avstro-Ogrska? Iz govora vojnega ministra povzamemo, da je točasno med vojnimi ujetniki 10.000 avstro-ogrskih častnikov in en milijon 300.000 mož.

Municijiska industrija. V začetku vojske smo imeli 50 vojnih obratov za izdelovanje municije; danes jih je 600 (s podobratu 2500).

Veselo božične uraznike! — Mnogo zračnih pozdravov vsem bralcem »Domoljuba« z romunskega bojišča: Čtv. Jakob Serićar, desetniki Fr. Filipič, Sežana; p. Čotar, Doraberg; Anton Čekada, Opatica; Jožef Muver, Dolina; inf. Andrej Pazin, Selee; Fr. Penko, Parje. — Z italijanske fronte pozdravlja Maks Crnigoj. — Slovenski vojaki pri cesarsko-strelskega polku se pridružujejo pozdravom: Čtv. Tomie Simon, desetniki Zalaznik Stefan, Češnovar Jožef, Sparar Ant., Rumpret Fr., Grač Fr., Geitar Fr.; strelci Zajc Anton, Milek Jož., Češnovar Lovro. — Korp. Bučar Fr., svetožalski faran, pozdravlja z romunskega bojišča svojo družino ter želi in pravi od Boga zdravje in tolažbo ter skorajšnji mir.

— Srčne pozdrave pošiljamo iz bolnišnice »Rottenmann« slovenskim dekletom fantov, ženam in moštem: Ludovik Tomšič, Št. Rupert; Pelos Ivan, Vrtojba pri Gorici; Ignac Čebokli, Trst; Janežič Alojz, Šmarje; Janez Mohar, Leskovec; Susteršič Alojz, Vrbovsek Albert, Št. Jernej. — Veselo božične praznike voščimo in želimo srečno novo leto vsem slovenskim fantom in dekletom in vsem »Domoljubovim« čitateljem ter kličemo: Na svidenje v novem letu! Slovenski fantje od oddelka strojnih

pušk pri tirolskih cesarskih strelih: Matija Žikut, Rakca; Alojz Obličnik, Koroško; Martin Stempihar, Litija; Jožef Vesjak, Štajersko. — Najpriarnejše pozdrave iz severnega bojišča pošiljamo vsem slovenskim dekletom in voščimo vesele božične praznike, srečno novo leto. Tudi prosimo ali bolje pričakujemo božičnih daril. Slovenski dragunci vsi pri ročni strojni puški dragonski polk... Platša Matvez iz Škofje Loke; Rožaj Joško iz Kranja; Pristovšek Martin iz Celja; Ravnikar Janez s Kresniške poljane; Miklavčič Alojzij iz Mokronoga; Dežman Janez z Ježice pri Ljubljani; Trpin Joško, Huda Južna; Dodit Anton iz Kopra. — Vsem dolenskim dekletom pošiljamo pozdrave in voščimo vesele božične praznike ter vesele novo leto vsi dolenski fantje, posebno pa mi: Martin Voglar, Jožef Škoda, Franc Pirč, Janez Rešetar, Alojzij Dolmovič z italijanske fronte — Iz lepe Benečije, od reke Piave pošiljamo priske pozdrave in želimo vesele božične praznike vsem čitateljem in čitateljicam »Domoljuba«. Štajerski Frančeki in Kranjski Janezi, ki se tudi nabajajo pri nas. Kakor se mi zdi, bo v kratkem božič. Koledarjev nimamo, ker v gošči jih ni dobiti. Sedaj v Benečiji jih imamo dosti, pa jih prav ne umemo, ker znamo samo italijanski: »Dago mi uno litro di vino. Dezetnik Kajnih Jakob, Sv. Anton v Slov. gor.; peš. Križan Janez, Sv. Ivan pri Slov. gradu; Kavšek Dominik, Progar Alojzij, Saje Franc, kranjski Janezi od Novoga mesta. — Vesele pozdrave z romunskega bojišča vsem slovenskim dekletom, bralcem in bralkam »Domoljuba« pošiljamo slovenski fantje domačega črnovojniškega pp. pri oddelku vočnih strojnih pušk: Četov, Božič Jakob, Vojsko-Ildrija; des. Planinšek Anton, Prečina; poddes. Jamnik Jakob, Podreža-Kamnik; strelici Čuden Popi, Dragomir pri Ljubljani; Mrhar Anton, Planina pri Raškcu; Kozar Ludvik, Studenec-D. M. v Polju. — Iskrene pozdrave »Domoljuba« in vsem Slovcem in Slovenkam, posebno pa našim brabrim junakom na bojišču, pošilja iz Bukovine Primorka Matrica Komar, sestra R. k. — Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo in voščimo vsem brancem in prijateljem, kakor tudi vsem bralcem »Domoljuba« sledeti slovenski fantje: Pekolj Fr., Trebnje, Dolensko; Luka Markelj, Zeleniki; Sajevič Jožef, Mlaka pri Kranju; Založnik Franc, Ljubljana; Praprotnik Franc, Št. Janž; Mureuc Fr., Radna, Dolensko; Blatnik Leopold, Žužemberk; Berjak Jožef, Velika Nedelja; Strnad Janez, Letuš, Savinjska dolina; Radoljč Mihael, Sv. Lenart pri Mariboru; Vodušek Vincenc, Šmarje pri Jelšah; Tavčar Alojzij, Dutovlje, Primorsko. Vsi pri obmorskem okrožnem oddelku. Na veselo svidenje. Na zdari

Razne novice.

Novo ministrstvo. Cesar Karel je 24. novembra t. l. izdal uradno pismo, da se ustanovi novo ministrstvo za ljudsko zdravje. Vlada je predložila zbornici tozadnji zakonski načrt. Delokrog novega ministrstva bo jako obsežen. Predvsem bo imelo nalogo zatirati nalezljive bolezni, posebno pa jetiko, pijanstvo, spolne bolezni. Skrbeti bo moralo zlasti tudi za male otroke in dojenčke, za sirotišnice in zavetišča, za zdravje v šolah. Novemu ministrstvu je poverjena tudi zdravstvena skrb za vojne poškodovance. Skratka: pečalo se bo z vsemi zdravstvenimi vprašanji.

Obiskovanje bolnikov v deželni bolnišnici je od današnjega dne naprej zopet dovoljeno vsak dan od 12. do 3. ure popoldne.

Uredništvo »Vrtca« in »Angelčka« prevzame po preč. g. kanoniku Kržiču z novim letom g. Jožef Volc, župnik na Rovih. Spisi naj se pošiljajo na »Uredništvo Vrtca«, p. Radomlje, Kranjsko. Upravništvo teh listov prevzame g. dr. J. Demšar, c. kr. profesor na učiteljskišči v Ljubljani. Naročnina in reklamacije naj se pošiljajo na »Upravništvo Vrtca«, Ljubljana.

Pisma v Ameriko. Rojak Albin Kunc je prevzel od tvrdke Romel & Cie vse pošiljate v Ameriko, tako da lahko oni, ki imajo svoje v Ameriki, zanesljivo pošljajo pisma, namenjena v Ameriko, na njegov naslov, on jih potem pošlje dalje. Priložiti jo treba natančen naslov prejelnika in pa 2 K 8 v. v znakmah. Pisma naj se pošilja o na naslov: Albin Kunc, Basel, Centralbahnstrasse 21, Švica.

Razstrelba. Poslanec Pišek je stavil v državnem zboru dne 30. novembra interpelacijo, ki se nanaša na eksplozijo dne 10. julija 1917 na Pragerskem, pri kateri je bilo ubitih 42, ranjenih pa okrog 30 oseb. Interpelant vpraša vlado, ali se je pričelo s preiskavo glede vzroka eksplozije, ali se bo družinam ponesrečenih in poškodovancev naklonila kaka odškodnina in ali se bo izplačala zasebnim oškodovancem odškodnina za poškodovano imetje.

Prvi milijarder na Ogrskem je žid Manfred Weiss, ki ima nedaleč od Budimpešte, na kraju Csepel, velikanske tovarne za municijo. Že za balkansko vojsko je izdeloval municijo in zaslužil veliko milijonov; sedaj je pa njegovo premoženje tako narastlo, da mora za leto 1918 plačati kar 34 milijonov kron davka. Tovarna se še vedno širi in raste. Naselbina je tako velika, da bodo tam sezidali novo krasno cerkev, ker je večina delavcev katoliške vere. Seveda bo postavil žid Weiss tudi sinagogo — zase in za številne uradnike (nekaj tisoč), ki so z malimi izjemami vojne oproščeni židje.

Razdelitev plena. Med Avstrijo in Nemčijo se pogajajo glede razdelitve plena, ki je padel v roke prodirajočim armadam. Gre pa v prvi vrsti le za velike množine bombaževine, platna, sukna, svile in drugega blaga; živila, ki jih je tudi zelo veliko, ostanejo za prehrano četam, ki so na ital. bojišču.

Vatikan. Sv. oče Benedikt XV. je sprejel v audienci videmskega nadškofa, ki se je preselil kot begunec v Bologno. Skof je poročal papežu o naglem begu Benečanov.

Lordi napovedujejo mir. Nekateri angleški časopisi so objavili oklic, ki so ga sestavili člani zbornice lordov; zavzemajo se za oficielna pogajanja o sporazumnem miru. Govori se, da pojde Lloyd George in da mu sledi Landsdowne, ki so mu voditelji liberalne stranke pritrčili, ko je zahteval, naj se vojni smotri entente in pogoji za konec vojske nanovo pregledajo.

Mesto Halifaks uničeno. V pristanišču mesta Halifaksa (Nova Škotska) sta trčila 7. dec. dva parnika; angleški parnik, ki je vozil municijo, je šel v zrak. Vsled tega je začelo greti tudi mesto, ki ga je ogenj eno tretjino uničil. Ob eksploziji je bilo mrtvih do 1000 oseb. Vse bolnišnice so prenapolnjene.

Strašni viharji so divjali koncem preteklega tedna na Severnem morju. Več parnikov, ki so jih pričakovali v pristanišču Bergen, je izostalo. Sodijo, da so se ponesrečili.

O revoluciji na Portugalskem so poročali te dni časopisi, a o podrobnostih ni kaj prida znanega. Nekaj oseb je mrtvih. Vlada je odstopila. Alfonso Costa je sestavil začasno vlado.

Dopisi.

Radovljica. Tukajšnja »Kmečka hranilnica in posojilnica« sprejema prijave na 7. vojno posojilo. Doslej so med drugimi podpisali Azman Marieta 2000 kron; Mikelj Matija 2000 kron; Samostan Prezje 1000 kron; Dežman Valentin 6000 kron; župnija Radovljica od zvenov 10.000 kron; župnija Mošnje od zvenov 10.000 kron; Dežman Marija 1000 kron; Mulej Valentin 1000 kron; Dežman Janez 5000 kron; zavod za svoj račun 10.000 kron. Za vsakega 1000 kron velja 40letna obligacija 915.40 kron, 9letna pa 940 kron. Zavod se priporoča za nadaljine priglasbe. Uradne ure so vsak dan od 9. do 12. ure popoldne.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Pomen rokodelstva Ob vojski so šli kmečki sinovi večinoma na fronto, razni rokodelci so pa kot profesionisti večinoma ostali v različnih tovarnah daleč za dej. Ker je bilo vojaštvu veliko ležeče na dobrem in natančnem poslovanju vojaških delavcev, so imeli večinoma prav dobro oskrbo. Kmečkim sinovom je postalo skoro žal, da se niso naučili raznih rokodelstev. Res je kmečki stan-skoro najlepši in podlaga vsem drugim. Toda če človek več zna, potem tudi več velja. Kako lahko bi se vsak naučil vsaj enega rokodelstva. Nekaj zim bi šel delat k mojstru, pa bi lahko postal izuzjen kovač, mizar, kolar, sedlar ali čevljar. Zdej za enkrat prepozno.

Potreba po dobrih delavcih bo tudi po vojski ostala. Saj je orodje vse razdrto, obleka slaba, delavcev pa še dobiti ni mogoče. Pri dobrih gospodarjih je še vedno tista prevzetna misel: »Saj našemu tega ni treba. Moj sin naj bi bil kak beruški čevljar ali krojač!« To so spomini še od onih časov, ko so bili razni rokodelci zelo številni in popolnoma od kmetov odvisni. Danes so pa kmetje od rokodelcev odvisni. Le poglejte, kako se nekateri kovači ali sedlarji oblastno vedejo! Rokodelcev nam vedno bolj primanjkuje. Naj se uči torej otrok še to zimo enega rokodelstva. Kaj pomaga, če imaš posestvo in še nekaj denarja. Od tistih par sto kron, ki jih dobijo otroci izplačane iz posestva, ne bodo mogli veliko posestev kupiti. Najbrže ostane tvoj otrok kak mali kajzar, kakor toliko drugih, ki so bili doma iz trdnih posestev. En sin ima posestvo, drugi gredo po svetu. Koliko na boljšem je dober rokodelci! — Manjka nam pa posebno dobrih strojnikov, mehanikov in monterjev. Tu še začeli nismo. Obrtna šola je v Ljubljani. Toda vse tišči v gimnazije, za take šole naj bi bila le plaža dobra. Zmota, velika zmota je to. Naš kmečki sin je pravzaprav za vsako delo rojen umetnik. Komaj kako delo vidi, ga kmažu zna. Daj mu priloznost, da se izobrazí. Morebiti bo mogla obrtna šola napraviti zimsko tečajje za sinove boljših gospodarjev, ki mora biti poleti doma. Splošna korist bi bila velika. Omeniti moramo še eno nevarnost. Pogosto pridejo v take šole ljudje, katerim se ne ljubi veliko delati. Komaj se odpre kak količek za drugo službo, naj bo še tako prazna, brž smuknejo notri. To je

napačno. V stroki je treba ostati in se je držati. Treba se je pa tudi izpopolnjevati in vedno učiti. Potem je prihodnost gotova.

Razno o vinu. Po Dolenjskem je napravila veliko strahu vest, da bo vse vino zaplenjeno. Vojaštvo bo vzelo dve tretjini vsega pridelka, za civiliste bo ostala samo ena tretjina. Kakor se zdaj kaže, iz te moke ne bo kruha. Vojaštvo potrebuje le 20.000 hektolitrov vina. Na Kranjskem se ga je pa letos pridelalo 300.000 hektolitrov. Vlada je mislila za vino nastaviti ceno 2 kroni 40 vinarjev za en liter. Gostilničarji bi dobivali samo zmešano brozgo. Kvalitativnega finega vina bi skoro ne bilo mogoče dobiti. Seveda bi bila nevarnost, da je jeli lastniki vino krščeovati, če bi ga morali tako poceni oddati. Kakor se nam zdi, je vsa akcija padla v vodo. Vojaštvo je dobilo na Laškem veliko dobrega vina. — Tudi obljube visokih cen iz Nemčije — so menda prazna stvar.

Pogled nazaj. Vojna nevarnost je za našo deželo minila; tudi mir se že kaže od daleč. To nas sili, da damo odgovor, kdo ima največ zaslug, da je naše gospodarstvo — kolikor ga je bilo mogoče obvarovati — vendar ohranjeno.

Ko je vlada meseca julija 1915. l. došlo nizke cene za govejo živino in je vojaštvo prepovedalo izvoz, je storil deželni odbor precej potrebne korake, da se varuje kmet. Deželni glavar Šusteršič je imel brezštevilna pota k armadnemu poveljstvu, na Dunaj k ministrstvu, imel dolge konference, v katerih je z vsjo silo zagovarjal kmečko korist. Dosegel je, da so se cene izboljšale, da se ni preveč rekviriralo. Sam je izjavil, da ga je ta težki boj veliko stal. Ko se je spomladi seno rekviriralo in je bila nevarnost, da se nam krma popolnoma vzame, je kmeta rešil edini deželni glavar. Isto je bilo pri oddaji krompirja spomladi in zdaj jeseni. Kako bi se našim kmetom brez njega godilo, si še misliti ne moremo. Kolikim je še osebam pomagal in svetoval, se pa še povedati ne da! Resnica, čisto gola resnica je, da je za kmeta veliko delal in veliko dosegel. Več morda kakor vsi drugi skupaj. Slovenci smo Bogu hvalo dolžni, da nam je dal v sedanji vojski takega moža, ki se je tako čisto in nesebično žrtvoval za kmečke koristi. Slovenski kmet ga ne pozabi.

A. Oblak.

Stelja. Centrala za krmila na Dunaju je nakupila na Holandskem večje množine šotne stelje (nastilja); utegnemo je tudi na Kranjsko nekaj dobiti. Ker je letos veliko pomanjkanje stelje, jo bodo želeli gotovo naročiti tudi naši posestniki, kmetijske podružnice in zadruga. Stroški za 100 kg šotne stelje bodo znašali v Ljubljani okoli 20 K. Ker se je treba z naročili nemudoma prigrasiti, opozarjamo zainteresene na ta nakup s pozivom, da se z naročili nemudoma oglase pri Deželni mestu za krmila v Ljubljani. Nastilj se bo oddajal v celih vagonih in proti predplačilu.

Sukanec za čipkarice. Zavod za pospeševanje obrti je razdelil sukanec, ki je bil nakazan za čipkarice na Kranjskem in

obenem razglasil, da c. kr. ministrstvo zaradi nujnih vojnih potreb ne bo nakazalo nobenega sukanca več za čipkanje. Prošnje za sukanec, ki jih pošiljajo kljub temu še čipkarice na Zavod za pospeševanje obrti, so zato brez pomena. Zavod na take vloge ne more več odgovarjati.

Brezuspešno. Na deželni odbor prihajajo dan za dnevom prošnje za preskrbo čevljev z usnjeno podplati. Ker deželni odbor ne razpolaga s takimi čevlji, so vse tozadevne vloge nanj brezuspešne.

Zagotovimo si delavnih moči.

Vojska bo uničila dokaj delavnih moči. Mnogo naših mož in krepkih mladeničev ne bo nikdar več nazaj. Veliko število bojevnikov bo pohabljenih, za težko delo na polju več ali manj nesposobnih. Tolažijo nas s protezami. Piše in slika se lahko o tem. Toda da bi mogel naš kmet, poljedelec z umetnimi nogami in rokami orati, z brano vlačiti, mlatiti, v gozdu drva in steljo napravljati, ta misel je prazna. Tak človek more biti le še dober gospodar, če ima gospodarstvo, nikakor pa ne dober delavec. Če more pisar, čevljar, krojač z umetno nogo ali roko izvrševati svoj poklic, tega kmet poljedelec ne more, ker potrebuje pri svojem napornem delu prožnosti vseh udov. Vojska, ki bo uničila toliko pridnih rok, bo pustila zemljo siabo obdelano ali pa neobdelano, če ne bo delavnih moči. Sila kola lomi; ženske bodo morale priti na pomoč. Zato bi morala biti skrb občinskih in okrajnih zastopov, da bi vsaj za nekaj let mladoletnih deklet pod 18. letom ne puščali v mestne službe. Bati se je, da bodo dekleta čez mero silila v mesta, ko bo zopet prost osebni promet, dasi se tu ne bo cedilo mleko in med. Vendar pa izkušnja uči, da, katera dekleta enkrat v mesto pride, noče več nazaj na kmete, in čim mlajša pride v mesto, tem prej se pokvari. So tudi izjeme, a žalostnih slučajev je še več. V enem letu že hoče biti gospodična, ki se že sramuje in boji kmetiškega dela. Njen ideal je nakit, ogledalo in moški spol. Napravila naj bi se postava, ki bi mladoletnim zabranjevala pot v mesta. Na ta način bi mnogo deklet za vedno ostalo na deželi; in če bi pozneje tudi šle v mesta, da si kaj prislužijo, bodo bolj pametne in marsikatera bi se rada pozneje vrnila v domačo vas.

Vendar pa, če se to zgodi se mora zanje tudi poskrbeti, da pozimi ne ostanejo brez zaslužka. Ako celih pet zimskih mesecev ni zaslužka, to dekleta podi od doma v mesto, kjer se vsak čas zasluži. Gotovo bi v tem oziru državni in deželni poslanci kaj poskrbeli, da se v raznih krajih vpelje kakšna industrija, ki bi zaposlovala mladenke le v zimskem času. Kakor so v idrijskem okraju čipkarice in v kamniškem slavnkarice, bi se drugod napravilo kaj drugega, morda pletenje nogavic, otroških jopic, čepic s pomočjo strojev itd. Vse to bi se potem zadržnim potom prodajalo. Pozabiti se nikakor ne sme, da je treba priporočati ovčjerejo, sejanje lanu in kopolje, kar daje pozimi mnogo dela s prejo. Kolovrat nazaj v kmečke hiše in ostalo bo za poletje mnogo delavnih moči doma. Tudi starostno zavarovanje bi

k temu veliko pripomoglo. A skrb za stara leta mnogokatero požene v mesto, ker si upa tam več prihraniti »Dajte — in se vam bo dalo.« Poskrbite ženskam boljšo bodočnost, in vam bodo pomagale pri vašem delu.

Fr. P. — Trst.

Za naše gospodinje.

Nega lasovja. Veliko vprašanj dohaja na uredništvo, kako pospeševati rast in odstranjati perhuto ali prhljaj. Najprej bodi povedano, da bi bil dotični zdravnik, ki bi iznašel sredstvo zoper izpadanje las, v kratkem milijonar. Tega pa ne bo nihče zmogel, ker lasje rastejo in uspevajo le na glavi človeka, ki ima popolnoma zdravo kri, dokler imajo lasje korenino. Ako to, se priporoča, da se glava vsak dan umije (najbolje) s hladno vodo; če se zato rabi rahla ščet za osnaženje, tudi dobro. Glavnik pa ne sme biti preoster, marveč bolj top, da se koža ne razpraska. Glava bodi kolikormoč dostopna zraku in prosta. Pretesno pokrivalo, ki zabranjuje, da ne more zrak blizu, ni zdravo. Mazati las in glave, dokler je vse zdravo, ne kaže, ker bi to utegnilo še škodovati. Pospešuje pa rast las vse, kar kri čisti in telo krepi. Torej: priporoča se gibanje v svežem zraku, zmerno in pridno delo, zmerno uživanje jedi in redna prebava. Razna zdravila in mazila, ki jih priporočajo lekarne, utegnejo včasih kaj koristiti, večkrat pa še škodujejo, zlasti taka, ki odtegujejo glavi potrebno maščobo. Ako se nabirajo prhljaji na glavi, jih smes s primernim toplim umivanjem odstranjovati. (Glej »Vprašanja in odgovori.«) Ako se čuti na glavi le prehuda srbečica, bi pa kazalo poiskati zdravniško pomoč, ker je vsak tak slučaj združen s posebnim vzrokom. Umetna barvila za lase so dvomljive vrednosti.

Zmrzel krompir. Čujemo, da je v zadnjem mrazu osobito po vagonih zmrznilo veliko krompirja. Tak krompir seveda ni posebno zdrav, zato ga nekateri porabijo kvečemu še za prešiče. Že večkrat se je pisalo, da se da tak krompir vendar le popraviti, da je užiten; seveda le, dokler ne odjenja. Zato ga je treba pustiti, da ostane zmrzel. Pred uporabo ga moči v mrzli vodi 12 do 20 ur, kakor je že zmrzel, bolj ali manj. Voda naj se po potrebi obnovi. Takega krompirja ne smeš lupiti, marveč ga moraš celega kuhati. Po takem ravnanju se zmrzel krompir prav nič ne loči od zdravega.

Nadomestek za kavo. Zelo poceni se napravi kava tako-le: Kavre (nemške kolerabe) je treba lepo osnažiti in umiti ter razrezati na primerne ploščice, ki jih posušiš, temnorjavo pražiš in slednjic zmelješ ali stolčeš. S to moko ravnaš pri kuhi prav kakor z navadno zmleto kavo. Na pol litra zadostuje, če denes tri žlice te moke. Pijača je prijetna, okusna in skoraj sladka, tako da jo uživaš lahko brez sladkorja. Ako zmelješ zraven še par zrn prave kave, dobiš tako dobro tekočino in tako poceni, da si boljše v tem času želeti ne moreš. — Vredno je poskusiti. Na Češkem se

poslužujejo v ta namen sladkorne pese, kar smo že prilično omenjali v oddelku »Gospodarske stvari«.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 6. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Slike in črtice z bojišč.

NOV ROBINZON.

Dve leti gorja v ruskem ujetništvu.

(Konec.)

Ali kako priti čez bodočo zico? Poskušal sem na vse načine, ali zaman. Krenem jo nazaj čez pozicijo in pridem ob zori do kmetiča nazaj. Dal mi je jesti in me skrnil v seno spat, pri njem sem ostal potem 11 dni in mnogo poskušal priti čez fronto; toda ni bilo mogoče. Rusi pa so že sumili, da je tu tujec, zato je bilo treba iti v drug kraj. Krenem jo nazaj v vas Run-
gule blizu Rusmoldovice. Dobim dobre ljudi, ki mi dajo jesti in obleko. Stanovanje pa si naredim v strmeh, skrivnem gozdu iz smrečja. Tu sem so mi ljudje nosili jesti in mi povedali vse, kaj delajo in govorijo Rusi. Čez nekaj dni sem se čutil varnega in šel iz gozda do hiš. Ves dan hodim od hiše do hiše in prodajam prstane iz aluminija, ki sem jih sam delal in se z njimi največ preživel med potjo. Že proti večeru grem v gozd; ravno ob robu gozda pelje strma stezica na vrh gore. Iz gozda pride mlada kmetica in prinese v roki staro, rjavo puško, ki jo je že pred letom skrila v gozd pred Rusi. Nagovori me. Spustiva se v kratak govor; kar začujeva na stezi trd moški glas. Utihneva in poslušava. Spoznal sem, da so to Rusi, ki me iščejo in se strašno jeze nad menoj. Rote se, da me takoj ubijejo, ako me dobe. V smrtnem strahu čakam, kaj bo. Ali hvala Bogu, Rusi me niso videli. Nadaljevali so svojo pot, jaz jo urno odkurim v gozd, žena pa domov. Drugi dan se zopet snideva s to ženo. Pripoveduje mi, da so v njeni hiši obrnili vse in me iskali. Zaradi tega sem ostal največ v gozdu v svoji utici. Le kadar me je prisilil glad, sem šel do ljudi, da so mi dali jesti. Omenjena žena mi je mnogokrat prinesla jesti v gozd in se zelo bala, da bi me Rusi ne ujeli. Tako je minilo že nekaj dni. Ljudje so kosili seno in tudi jaz sem jim pomagal. Neko jutro grem

zopet kositi ob zori. Ko pa je zasijalo solnce, prihiti ta žena k meni in mi pove, da so Rusi dali razglas, da se tu nahaja nekaj ujetnikov, ki so ubežali iz Rusije. Ako bi katerega našli v hiši, bodo hišo zažgali, ujetnika ubili, gospodarja pa odgnali v Sibirijo v pregnanstvo; veli mi, naj se skrijem, da bi me ne našli. Takoj pustim delo in grem v gozd. Ta žena mi prinese jesti in mi pove, da me zelo iščejo. Ko odide, se vležem v utici in si skladam pesem »Karpatski ubežnik«. Žena mi tudi pove, da so se ljudje zgovorili, da bodo vpili, ako bi me Rusi le še iskali in bi mi pretila nevarnost, »Juro, Juro«.

Popoldne okoli 2. ure zagledam v bližnji vasi požar; okoli 4. ure pa mi prinese ta žena zopet jesti in mi pove, da so kozaki dobili enega ujetnika skritega v vasi Demokuš in ga razsekali, živino zaplenili, hišo zažgali, gospodinjno po odgnali s seboj in da zelo ropajo po hišah. Prosila me je, naj bi šel z njo in ji pomagal skriti nekatere stvari v klet, da bi ji Rusi ne vzeli. Vprašam jo, če je varno. Odgovori mi, da zdaj ni Rusov, ker bo skoraj noč, zato grem z njo v njeno hišo, napijem se

noge. Rusi streljajo in kriče za menoj, ali prepozno. Že sem zavil po jarku in krogla me ni več mogla zaleteti. Izgubil sem vse, kar sem imel s seboj in tako ubežal v planine k nekemu pastirju, ki mi je dal mleka in polente. Ko se najem, grem spat. Zjutraj zgodaj vstanem in grem v dolino iskat, kar sem izgubil; našel nisem ničesar, le izvedel sem, da so naši pri Kirlibabi začeli z močno ofenzivo.

Zdaj bo treba iti skozi fronto, si mislim, ako bo mogoče. Pripravim se z vsem: dobim lopato in kramp, ako bo treba koptati skrivališče. Blizu pozicije je imela omenjena žena gozd in travnik. Tja skrrije svojo živino pred Rusi. Tudi jaz sem šel tja in poizvedoval, kaj je z ofenzivo. Neko popoldne pa prideta dva Rusi. Jaz sem se jima skrnil. Odženeta nam dve najlepši kravi in eno svinjo; ženo in njeno sestro pa so do skrajnosti natepli. Potem pa sta ti ubogi ženi odgnali ubogo živino v drugi kraj skrit, jaz sem si pa skopal skrivalno jamo med gostimi smrekami. Topovi so grmeli, da se je vse treslo. Že tretji dan popoldne se začuje blizu mene strašno zmešnjava. Rusi so namreč par korakov pred

Razdejano rodbinsko grobišče kneza Turn-Taksis-a v devinskem gradu.

sladkega mleka ter začnem nositi v neko jamo meso, slanino, maslo in take stvari. Pozabil sem omeniti, da so Rusi razglasili, da kdor bi naznanil ujetnika, kje je skrit, dobi 100 rubljev. Teh rubljev se je neki ženi Romunki zljubilo, pa je naznanila, kje se nabajam. Ko te stvari nosim v jamo, pride služnica v hišo in pravi: »Ivan, Rusi gredo.« Vprašam jo: »Kje so?« Odgovori mi, da je eden že v veži. Hitro skočim skozi okno in bežim čez bližnji potok. Ali na drugi strani potoka me udari nekdo močno na pleče. Komaj se zavem, me že držijo trije kozaki za roke in kriče, da me ubijejo. Karih 1000 korakov daleč pa so imeli pri smrekah privezane konje. Tja me ženejo in se zgovarjajo, da me na drugi strani potoka ubijejo. Ko idemo po strmi stezi proti mestu, ostaneta dva kozaka kakih 50 korakov zadaj in si vijeta cigarete. Tretji pa gre na desni strani mene in mi preklinja mater, očeta in vse. Ko prideva na most, udarim kozaka s pestjo tako, da sem mislil, da mi je odletela roka. Kozak se zvrne po mostu, da odleti puška daleč od njega, jaz pa skočim v potok in bežim, kolikor me nesejo trudne

menoj kopali okope, da bi tu pridržali Avstrijce. Malo pred solničnim zahodom že prihite ruske trupe, ki se v teh strelskih jarkih ustavijo. Okoli 9. ure se začne grozna bitka in traja do 11. ure ponoči. Jaz čepim v tej jami tiho kot jež v svojem brogu. Malo čez enajsto uro napadejo naši Ruse z bajoneti. Zdaj nastane strašno klanje. Kmalu pa se začuje, da eni beže; zdi se mi da Rusi, zato zlezem malo iz jame in poslušam. Kar začujem glas: »Dritter Zug vorwärts!« Aha, si mislim, to so naši! Zdaj pa skočim iz svojega skrivališča in hitim k njim, povem jim, da sem avstrijski vojak in da sem ušel Rusom iz ujetništva. Neradi, a vendar so me vzeli in me poslali v Kirlibabo na komando, od tu v Marmarosziget in dalje s transportom v Judenburg h kadru cesarjevičevega polka št. 17. Tu so me potem izprašali, kako sem bil ujet, kako sem živel v Rusiji in kako sem ušel nazaj. Potem so mi dali 4 tedne dopusta.

Doma niso vedeli nič zame, da sem še živ, ker že dve leti niso dobili nikakega sporočila od mene, zato so me že objokovali za mrtvega. Ko pridem zvečer, dne 1,

septembra domov v Smlednik, se me je žena prestrašila in mislila, da sem prišel z onega sveta. Dne 3. septembra pa se napotim obiskat starše v Britofu pri Kranju. Pot me je zamudila in sem prišel že v noči do hiše. Potrkam na okno rekoč: »odprite«. Ali v hiši se vsi prestrašijo. Ko še dalje kličem, mi vendar odpro. Jokaje izprašujejo, kako sem prišel tako nepričakovano k njim. Med drugim mi povedo tudi to, da je brat Alojzij med tem časom padel na italijanskem bojišču. Tako sem izgubil dozdej dva brata. Po štirih tednih sem odri- zopet zdrav in vesel k svojemu polku, carjevič št. 17 v Judenburg.

Tako pišejo naši možje!

Kranjec Franc iz Repenj, po domače Ocepek, piše svoji ženi:

Tam, kjer sem 15. novembra 1917.

Ljuba žena!

V začetku Te lepo pozdravim in vse skupaj. Pišem med grmenjem topov in strojnih pušk in Bog ve, kaj še vse poka, ker ne morem vsega videti, slišim pa vse. Oh, kako grmi, ne morem povedati. Dosedaj sem hvala Bogu, še zdrav in še ni ravno preslabo. Napredujemo dobro. Dosedaj mojih prijateljev še ni bil noben ranjen in tudi izgubili še nismo nobenega. Ravno kar sva z Matevžem kuhala riž. Prav dober je, samo zabele ni. Drugače pa upam, da bo sedaj bolje. Pošte od tebe že dolgo nisem nič dobil in tudi več dni Ti nisem pisal, ker težko oddam pismo.

Hišo pa imam sedaj tako kot zajec. Mrzlo je ponoči, podnevi že še gre. Snega tukaj ni. Upam, da bo vedno bolje. Da bi le mogli še srečno priti čez par hribov, potem bo pa bolj gorko.

Kakor bo božja volja, tako naj bo, saj ne moremo nič pomagati. Če je pa meni namenjeno, da moram ostati tukaj, pa ne žaluj za menoj. Skrbí za otroke! No, pa jaz še upam, da ostanem zdrav. Za gotovo povedati Ti seveda ne morem, ker me lahko zadene vsako minuto. Oh, vse se tresse. Molite zame, da srečno prestopim. Saj Ti ne morem povedati, kar bi Ti najraje. Pozdrav vsem!

Tvoj

Francelj.

V večni zimi.

Ker imam ravno nekaj časa, hočem kratko opisati življenje v Tirolah. Že nad dve leti sem v teh hribov. Vse se mi je že primerilo, samo umrl še nisem, pa tudi ne želim si še smrti. Oglasila se je že tretja zima in z njo plazovi, ki podršejo s seboj vse, kar jim je na poti, tudi hiše, dasi so kamenite. Ko sneg odkopni, ne rajdeš drugega, kot prazna tla, kjer je poprej stala vas. Koliko vojaških barak je že zasulo z vojniki vred! Koliko stotin vojakov je že našlo pod plazovi beli grob. Tu v tem kraju jih je bilo lani precej podsutih, a so jih šele septembra (1917) našli. Zdej sneži skoraj vsak dan, zraven pa pišejo ledeni viharji, da je veselje. Zime v Tirolah ne pozna drugi, kakor tisti, ki jo je skušil. — Pozdravljam vse slovenske fante in dek-

ta ter vse »Domoljubove« čitatelje. — Martin Žibert, Alojzij Ohličnik, Martin Štampihar, cesarski strelci.

Prezgodnje veselje.

Ko sem bil na zadnjem dopustu, so mi naročali, da moram poročati v »Domoljubu« o našem življenju pred sovražnikom. Danes, ko je ravno Marijin praznik, se še bolj živo spominjam na prejšnja leta; — kako je bilo doma in kako je zdaj? Seveda tukaj na bojišču se nič ne pozna, ali je praznik ali ne; zato pa upam, da tam doma toliko bolj posvečujete ta dan. Prosite Marijo, da bi nas ne zapustila v najhujših časih.

Mi smo na precej visokem hribu. V mirnem času je le malokatera človeška noga stopala tukaj, zdaj pa vidiš na teh strminah narejenih veliko barak in dobiš vtis, kakor da imaš vas pred sabo. Po vojni bodo ljudje kar strmeli, ko bodo ogledovali te naprave; skoraj ne bodo mogli verjeti, da je vse to mogoče napraviti na tako visokih hribov. S sovražnikom smo čisto blizu skupaj. »Feldwache« so narazen samo 15 korakov, seveda dobro zavarovane. Tukaj moramo imeti največjo previdnost; ako se človek le malo pokaže, že dobi kroglo v pozdrav. Italijani nas precej pozdravljajo z ročnimi granatami in zračnimi torpedi; ali mi jim ne ostanemo nič dolžni, jim takoj vrnemo z dvojno mero.

Takrat, ko nam je bila napovedala Romunija vojno, so bili Italijančki prav veseli. Do dvanajste ure so imeli godbo, so peli in vriskali in zraven spuščali v zrak raznobavne rakete od samega veselja, da se jim je še en verolomnež pridružil. Drugi dan so pa postavili veliko tablo z napisom v nemškem jeziku: »Romunija je napovedala Avstriji vojsko.« Mi smo pa začeli hitro v njo streljati, pa so jo precej skrili. Nove- mu sovražniku smo že takrat napovedali, da bo skušil naše trde pesti. Zdej se pa z Romuni vred kesajo tudi Italijani. Zdej moram končati, ker me uši ne puste v miru in me spanec nadleguje. Bog nam pomagaj, da čimprej premagamo sovraže, in da se potem čvrsti in veseli vrnemo k svojim domačim!

Iskrene pozdrave vsem bralcem »Domoljuba«, prijateljem in znancem, posebno pa našim vrlim slovenskim dekletom pošilja podlovec Jos. Prelesnik.

Pri Sv. Križu.

I.

Sredi polja naše metropole dviga se v nebo zvonik zelen, krog se širi tiha božja njiva, kraj miru, počitku posvečen.

Rad zahajam jaz na tiho grobje, saj ta kraj je drag in ne strašan njemu, ki je utrujen zemske poti, ki miru, pokoja je željan.

Mrtvih se in smrti sem privadil, saj sem gledal ji vsak dan v oči, kar me videlo ni mesto belo, dolga, težka zadnja leta tri.

II.

Danes zopet noga me zanesla v tvoje je okrilje Sveti Križ, ki z zeleno streho — barvo nade — zadnji dom Ljubljančanom deliš.

Oj kako narasli so grobovi, skor bo poln ogromni božji vrt; saj bogato žetev je imela ta čas, kot še nikdar, bela smrt!

Oj bogato žetev med meščani, a še bolj med njimi, ki naš svet nam branili so tam za gorami, in sem prišli ranjeni umret.

III.

Dolgi skupni grobi kot gredice vrtne se mi zde polne cvetov; tu ste našli zadnji dom junaki vseh jezikov naših in rodov.

Sladko počivajte v naši zemlji, v znožju naših nebotičnih gôr, dok vas tramba angelska ne vzdrami in zasine vam vstajenja zor.

Vaši grobi bodo spomeniki vojne, kot jo ni še videl svet; in pomniki vašega junaštva še zanamcem našim poznih let!

Više.

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

Ko se je Mirko vrnil k materi, jo je videl v objemu neke tuje rumenolase žene. Vročs sestrška ljubezen in skrb je bila privabila Henrikovo sestro iz daljine, v strahu in grozi, kaj je z bratom. Našla je samo vdovo z obema sirotama. Jokala je na bratovem grobu in žalostno zrla na razvaline njegovega domovanja. Naposled je zmagal razum nad srcem. Bratovo zapuščino, njegovega sina, je hotela s seboj vzeti.

Rozika je obleдела, srce ji je hotelo zastati, ko je rekla Katarina:

»Pusti meni njegovega sina. Dobrega človeka hočem vzgojiti iz njega; na veselje ti bo.«

Njena zadnja nadeja se ji hoče razpasti. Z zadnjo močjo svoje ljubezni se je vjaskovala za svojega sina.

»Katarina! Teja ne morem storiti, in ti ne smeš tega zahtevati. Ko sem že vse izgubila, naj čam še sina, očetovega ljubljenca?«

Swakinja jo je tolažila:

»Vedno tako ne more biti pri tebi. Saj se mora česa naučiti, kakega rokodelstva; on mora v tujino.«

Rozika ni nikoli mislila na ločitev od sina. Če bi ne bilo zadnjega udarca, bi se bil učil doma zvonarstva. To seveda je sedaj minilo. Zanj ni videla nobene poti, vendar je dejala:

»Pri meni se lahko uči, česar bo hotel. Nismo berači; po moževem nasvetu sem rešila denar in računa zadnjih dveh zvonov.«

Lažje je nato dvignila glavo pokonci.

Zmočena je pripomnila Katarina:

»Tu ne gre za denar, ljuba! Mi imamo vsega dovolj. Lahko skrbimo zanj, brez škode za naše otroke.« — Prenehala je in ostro pogledala Roziko. »Mislim, da vama bo težko skupaj živeti — z a r a d i v e r e.«

Mati se je zdrznila. Torej to je Vera. Nesrečna razlika v veri. Tudi na pogorišče je prišla in z mogočnimi rokami grabi nje-nega otroka — ta strašna verska razlika. Z vročo materinsko ljubeznijo se je oklenila sina, kakor bi ga nikoli ne hotela izpustiti.

»Pri meni ostani, Mirko. Veruj, kar hočeš, samo ne hodi od mene, svoje zapuščene matere!«

Njeno gorje je udarilo z vso silo na dan, tako močno, da so jo zrlji vsi preplašeni.

Sin se je skrbno rešil materinega objema in dejal bolešno: »Mirni bodite, mati. Rad vas imam in vas bom ljubil — tudi v tujini.«

Skoro divje je zrla mati nanj; ni mogla pojmiti, da jo hoče sin zapustiti in iti s tujko v tujino. Vsa zbegana si je pritisnila suhi, koščeni roki na senci in strmela vanj.

»Mati! Oče so toliko trpeli, vi trpite tako, sam trpim vsled verske razlike, ki je med nami. Očetov sin sem, zvest hočem biti svoji in njegovi veri. To vero hočem učiti; oznanjevati hočem strašno razdvojenost, ki nastane v družini vsled verske razlike. — Postati hočem pastor, naj grem s svakinjo.«

Rozika se je onesvestila in zgrudila hčeri v naročje, ki ji je vsa preplašena skušala pomagati. Zenske so jo položile na tla, in sin, ki ga je pekla vest, je naglo prinesel mrzle vode. »Moj Bog, ali morem drugače?« je tožila njegova mlada, razdvojen-duša.

Svakinja pa si je mislila svoje:

»Henrik je imel tudi svoje breme celo življenje.«

Mati je spregledala in dvignila roki proti sinu. Pokleknil je k njej: »Odpustite, mati, odpustite!« Z rokami si je zakrila izmučeni obraz in solze so ji drsele med prsti na težko sopeča prsa.

Opoldne je bilo. Petero oseh se je poslavljalo na Henrikovem grobu. Mati in sin, brat in sestra so se še enkrat objeli in nato se je obrnil sin — proti večeru. Rozika pa se je opotekala oprta ob hčerko — proti jutru.

Vedno in vedno se je ozirala meglenih oči za sinom bolečin, ki je krepko korakal proti svojemu cilju. Njej pa se je stiskalo in krčilo srce, možgani so ji tolkli — a ne oboleli. Izpiti je morala kelih, ki si ga

je sama napolnila do dna — z jasnim razumom.

Mestne razvaline so se vedno bolj oddaljevale, zvoniki so se nižali, voz je ropotal naprej — tu sta se vzdramili mati in hči, globok, poln glas je prihajal od tam do njih — — —

»Ali slišiš?« je zašepetala hči, in oko se je razširilo: »razpočeni zvon — nama zvoní v slovo.«

»Oče naju pozdravlja,« je pripomnila mati svečano, in hčerka ni vedela, govori li o svojem ali njenem očetu.

»O, česa vse ne slišijo Zvonarjevi otroci,« je zagodrnjal bratranec in udaril z bičem po konju. Zvon je utihnil, mesto izginilo — na vozu pa se je nemirna peljala duša — zaman k počitku — — — — —

(Dalje.)

Utrinki.

Poglej na kvišku in postoj, prekrasen je večer nocoj; nebo svoj divni čar razliva, ko trudno vse na zemlji sniva.

Res krasno je nebo nocoj, miglja na njem kresnic nebroj, a zvezd prav mnogo se utrinja, daljava temna jih zagrinja.

Z daljave čuje se vihar, odmev strašan in vdar na vdar. Kaj neki votlo tam ropoče? Gorje! Saj vsa narava joče!

V ognjeni borbi sto in sto junakov pada — oh grozno! In kot se vtrinjajo zvezdice, po zemlji padajo solzice.

Matilda.

Tedenska pratika.

Petek, 14. decembra: Sv. Spiridijon, varih pastirjev. († 349.) — Sv. Abundancij. — Sv. Evtropij.

Sobota, 15. decembra: Sv. Irenej in tov. — Sv. Kristina, dev. — Sv. Silva. († 420.)

Nedelja, 16. decembra (tretja adventna): Evang.: Janez Krstitev pričuje o Kristusu. — Sv. Evzebij, šk. — Sv. Adela, vdova. († 999.) — Sv. Albina, dev. in muč.

Ponedeljek, 17. decembra: Sv. Lazar, šk. — Sv. Fortunat, šk. — Sv. Olimpija, vdova. — Sv. Berta, vdova.

Torek, 18. decembra. Pričakovanje rojstva Gospodovega. — Sv. Gracijan. — Sv. Zosim, Ruf in tov., muč.

Sreda, 19. decembra: Sv. Favsta, vdova. — Sv. Cirijak.

Četrtek, 20. decembra: Sv. Amon in tov., muč., vojaki. — Bl. Peter Klaver, misijonar.

Solnce vzhaja ob 7. uri 47 min., zahaja ob 4. uri 5 min.

Luna: Prvi krajec 21. decembra ob 7. uri 7 min. zjutraj.

Čestivredna Ana Marija Teigi.

(† 1837.)

Ana Marija je bila rojena v Sieni leta 1769. Ker je bila revnih staršev, je morala že zgodaj iti v tujino za kruhom. Služila je v Rimu. Bila je pa polna ničemurnih misli ter skrbela prav posebno za lišp. Z 20. letom se je omožila. Pri nekem patru ser-vitskega reda je opravila sv. spoved, ta jo je kakor razsvetljen od Boga opozoril na velike nevarnosti bodočega življenja in dušnega zveličanja. Ana Marija se je izne-bila modnih oblek, se je vpisala v III. red Trinitarijev ter živela od tega časa v duhu prave spokornosti, obenem je pa prav redno in vestno izpolnjevala svoje dolžnosti kot žena in mati. Darovala in posve-tila se je Bogu kot žrtev za grehe sveta in za trpečo Cerkev. Mladi ljudje so jo ho-dili izpraševali za svet, cerkveni in svetni dostojanstveniki so se ravnali po nasvetih preproste šivilje, ki je bila o težkih poli-tičnih stvarih od Boga čudovito poučena. Prav tako ji je nebo podelilo tudi dar, da je ozdravljala božnike. Njen smrti boj se je vlekel celih 7 let.

STANI

Še je čas za vojno posojilo.

VII. vojač posojilo. Rok za podpisovanje vojnega posojila je podaljšan do 15. decembra opoldne. Zadnje dni je bilo podpisovanje zelo žihano.

Pri Ljudski posojilnici v Ljubljani so nadalje podpisali VII. avstrijsko vojno posojilo med drugimi tudi sledeči: Župni urad v Gologoricah, p. Cerovlje, Istra, 3000 K; več neimenovanih 14.000 K; Dominika Opašič, Cerovlje, Istra, 2000 K; I. M. Z., Bukovica, 10.000 K; Marija Grzevič, Cerovlje, Istra, 2000 K; K. Š., št. Vid nad Ljubljano, 1000 K; P. Š., Trata, 1000 K; M. Č., Kleče, 6000 K; I. S., Vnanje Gorice, 5000 K; M. R., Eizovik, 14.000 K; Albina L., Ljubljana, 2000 K; Franc Poljanec, Gradec, 3000 K; M. M., Udmat, 2000 K; Ivan Pirnat, Krtina, 1000 K; K. M., Glince, 2000 kron; župna cerkev sv. Nikolaja v Ljubljani 10.000 K; Jakob Erjavec, Velika Račna pri Grosupljem, 1000 K; Janez Jugovic, Godešec, 2000 K; Marijana Jugovic, Godešec, 1000 K; Uršula Grozdnik, Zagradiše pri Cerknicah, 1000 K; Katarina Gašparič Gologorica p. Cerovlje, Istra, 4000 K; I. S., pri Gorenji vasi, 5000 K; Družina Kokalj pri Gorenji vasi 1000 K; Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani 20.000 K; Jožef Seliskar, Trnovo, 300 K; občina Trebeljevo pri Litiji 1600 K; Josipina Oranič, Dunaj, 1000 kron.

Iveri.

Senca listnega drevesa je boljša nego tujega gozda.

Vsaka ura kaj prinese: zadnja v večnost te odnese.

To in ono.

»Ben trovato« — dobro zažeto. Dobro jo je speljal, če je res, ali če ni res. Nekemu graščaku je sluga ukradel dragocen prstan. Da bi izvedel za pravega tatu, si izmislil graščak to-le zvijačo. Pokliče »čarovnika«, da mu pove, kje je sedaj prstan. Ta pride, prinese knjigo, lista in išče, kakor bi iskal sled. Graščak pokliče točaja, naj prinese »čarovniku« kupico vina, obenem mu pa zapreti, da ga da obesiti, če ne najde krivca; ako pa ga zasledi, mu hoče podariti 300 gld. Sluga, hlapec in točaj poslušajo pri vratih, kaj bo. Ko »vražar« izpije kozarec vina, reče polagoma: »Enega že imam.« Točaj mu mora prinesiti drugo čašo, nakar se »čarovnik« odreže: »Dva že imam...« — Ko je izpil še tretji kozarec, zakliče: »Tri imam...« V strahu pokličejo »čarovnika« zunaj stoječi tatini ter mu reko: »Vsak 100 gld ti damo, če nas ne izdaš.« — »Dobro,« veli vražar. Slugi pa reče: »Potisni prstan urno goski v požiralnik.« Nato gre v sobo, pokliče graščaka in mu pravi: »Vi imate zelo požrešne gosi, ki žro koruzo, pšenico, pa tudi druge stvari. Ena je požrla tudi vaš prstan.« Graščak veli gos poiskati in ji glavo odsekati. In res, prstan šo dobili v požiralniku. »Vražar« je dobil obljubljeno svoto, pa tudi plačilo treh tatinskih služabnikov; prekanil je graščaka in služabnike, ki so mislili, da je pri pijači »izčaroval«, kdo je ukradel prstan.

Kratka rešitev. Deček pride v lekarno, da zdravniški recept na mizo in naroči zdravil za bolno mater. Lekarnar prinese steklenico in pravi, da je deček pol krone premalo prinesel. »Pojdi domov,« mu veli, »pa zahtevaj še 50 vinarjev, potem pa dobiš zdravila.« Deček malo pomisli, pa reče: »Pa odpijte za 50 vinarjev, saj bo mama še dosti imela!«

Vprašanja in odgovori.

R. B. Cerknica. Kmetijska družba teh stvari ne kupuje, ker je vse zaseženo; oddati je možno po maksimalni ceni dotičnim centralam.

A. S. M. Prhuta ali prhljaji — kako se odpravijo? Najboljše in najmanj škodljivo sredstvo je jajčni rumenjak. Treba ga je najprej dobro premešati in potem nadržniti z njim glavo, nato pa izprati s toplo vodo ter s prtom obrisati in osušiti. To sredstvo deluje v vsakem slučaju ugodno. — Nekateri nasvetujejo drgnjenje lasišča z zmesjo iz 125 gramov očiščenega petroleja in 825 gramov vinskega cveta.

E. K. — Hotovlje. Kožuhovino prati ni prav lahko. Nekje smo brali to-le navodilo: Kuhaj navadno milo v vodi, da se raztopi. V raztopino, precejno skozi prt in napol ohlajeno, pomakaj belo kožuhovino in vselej prav rahlo ožmi. Enako pomakaj potem v karpnico ali dežnico. Kožuhovino posuši na zraku, potresi z zdrobljenim škrobom, izkrušči in z mehkim jermenom izpraši.

M. V. — Železniki. Slovarje lahko naročite v knezoškoliškem dvorcu v Ljubljani ali pa v Katoliški bukvarni.

Fr. G. — Velika Loka. Zahtevajte, naj povedo vzroke, zakaj vam je bila prošnja odbita. Ako morete vzroke izpodbiti, zahtevajte, da komisija prošnjo nanovo rešuje.

M. C. — Kranj. V Ljubljani je društvo za podporo vdov in sirot. Zakaj bi ne potrdili tudi tukaj! Sedež tega društva je pri deželni vladi v Ljubljani.

A. S. — Loka, Trzin: Poljudno knjigo o prirodoslovju in tuči elektriki je spisal ravnatelj obrtne šole ces. svetnik Iv. Šubic; izdala in založila jo je »Matica Slovenska«. Zdi se pa, da je pošla. Obrnite se na založništvo.

M. S. — Klanc: Vložite novo prošnjo in povejte, da se je družina pomnožila za enega člana.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 5. decembra: 9. 29. 8. 70 82.
Linc, 7. decembra: 51. 8. 54. 31. 73.

KUPIM VSAKO MNOŽINO OGLJA.

Čenjene ponudbe z navedbo množine in cene na uradništvo »Domoljub« pod šifro »Oglje št. 3188«.

SKRIVALNICA.

Cigani so drzni mladenko ukrali in s sabo v pustinja so jo odpeljali. Zahtevali zanjo so brž odkupnino, bogato obetali pač so si dmino. Mladenci pa tuji nič všeč niso bili, pobegne od njih in umakne se sili. Lové jo in iščejo urno vsi vprek. Se sliši po pušči njih klic in njih jek.

PREKLIC.

Podpisana sem Fr. Lamberšku iz Podgorja hš, št. 81 očitala, da mi je v noči od 11. na 12. novembra v družbi drugih zlikovcev vzal leseno klop izpred moje hiše ter jo neznanu kam odnesel.

Ker pa se je izkazalo, da je imenovani pri celi stvari povsem nedolžen, preključem te moje žaljive besede, katere sem v razburjenosti in vsled napačnih obvestil izgovorila, ter se mu zahvaljujem, ker je od tožbe odstopil.

V Podgorji, dne 2. grudnia 1917.

Marjeta Plevel,

3175 posest. in gostil. v Podgorji št. 86.

Sprejme se takoj
KOVASKI POMOČNIK
pri Janezu Aumanu, kovač, Vir pri Domžalah.

Za presanice od jabolk in hrušk

bodisi suhe ali sveže
zamenjuje cikorijo

Kolinska tovarna kavnih primesi v Ljubljani. 3206

Nasproti glavne pošte
v Ljubljani 15

kupiš po ceni in dobro glatnino, dobrodoče švicarske ure, uhane, prstane, svetinjice i. t. d.

Kupim
staro zlato, briljante, srebro po visokih cenah.

Lastnik tvrdke: **F. Čuden Sin**
samo v Selenburgevi ulici št. 7.

Solidna ostrážba!

POZOR, OGLJATI!
Oglje kupuje po najvišjih dnevnih cenah, kakoršnih sploh drugi ne plačajo, natančno tehtanje, takojšnje plačilo, vrece na razpolago, staroznana lena torčca Ignac Azman, Kropa, Gorzijsko. 2924

Srbež lišaji, gar e, pege
in druge kožne bolezni odstrani, naglo in sigurno Paratol-domoče mazilo. Ne maže, je popolnoma brez duha, torej se more rbsiti tudi čez dan. Velik lonček K 3-50, dvojno-velik lonček K 6.— Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 skatlia K 2-50. Oboje se nobiva po povzetju ali predplačilu pri tvornici.
Lekarja M. Kleina
Paratol-Werke, Budapest VII-10. 60233 ul. 21.

Polhovne kože
kupuje po najvišjih cenah.
D. Köhner, veletrgovina s kožami in kožuhovino.
Lipsko, Brühl 47.
Pošiljave v zavojih po 5 kg se prosijo po pošti, za kar se takoj odpošlje odpadli znesek.

Semeniška trgovina AL. KORSIKA v Ljubljani
Bleiweisova cesta ali Vrtača 3.
Kupuje vsa doma pridelana semena, vsako množino, plačuje pa po najvišji ceni, kakor:
korenje, repo, solato, buče, kumare, konopljo, i. t. d.
Prodaja tudi mnogovrstna večinoma doma pridelana semena. — Nov cenik izide v mesecu januarju 1918; dobil se bode brezplačno. 3128

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala: 1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. in novostne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe 2. vse premično blago in utuje polske orožje stroje, živino zvonove in enako 3. vse poljske pridolke zita in kimo 4. zvonove proti vrelcu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživljenje in druge kombinacije in proti nesgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za določno navedbeniško zavarovalnico od katere ima tudi dekum obor krmilski področje.

Varnostni zakonik in načine, ki so vneseni t. 1912 K 673-23-17 so poskoroše komem L 1913 na K 736.147-17. (Toda, čimvino armanjo za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastei zakonik.)

Ponudbe in poljsnja čaje razveljavijo, glavno poverjenikstvo v Celju in na Prosehu, kakor tudi po vseh tarah nastavljeni poverjeniki. Čene primerno, hitra cestov in takojšnje upiadišo.

Na pravih ulica samih, da se odzri omejit.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmilo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri- meša 2 krat na teden krmi, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redni prasek. Paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, poštnine prosto, 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prašiča, da se zreu..

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy

zraven rotovžna v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Framydol je sredstvo za pomno-
jenje us, ki rdečo svetlo
n sive ase in brade in truno temno pobar-
va. 1 steklenica s poštno vred k 2.70.

Rydyol je rožnata ooda, ki živo po-
rdeči in odlični. Učinek je ču-
dovit. 1 steklenica s poštno
vred k 2.70. Povzete
vse višje ev. več. Nastoj za naročila
JAN GRULICH, drogerija pri anglevi,
Brno 641, Morava.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi živ-
ljenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti
zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v
odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg štev. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519 848 40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih odrestuje po 4 1/2 %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15 615 deleži,
ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089,850 kron.

Suhe gobe,

črno in rdečo deteljo, kumino, janež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača seme-
nena, prazne vreče kakor tudi vse vrste pri-
delkov kupuje **SLVER & URBANIC**, Ljubljana,
Wollova ulica 12.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ uro

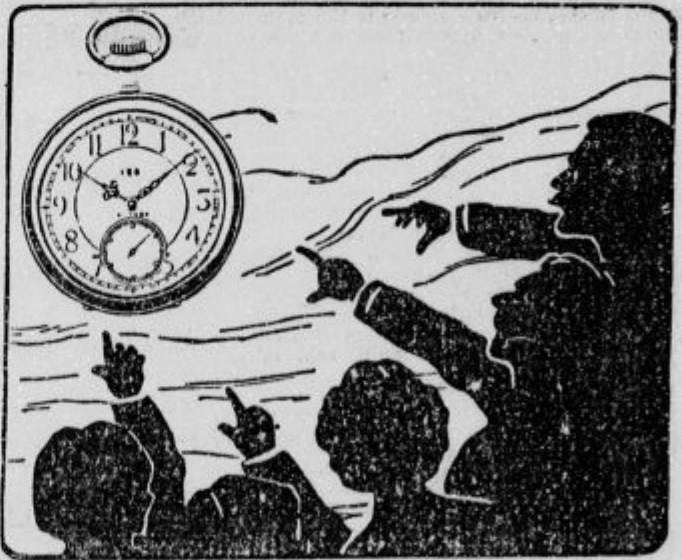
vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojsirska čelo umarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugnjajoce zamenjam!

- Kovinske ure . . . . . po K 22— 26— 32— 40— 60.—
- Srebrne ure . . . . . po K 48— 54— 60— 70— 90— 100.—
- Kovinske verižice . . . . . po K 2— 3— 4— 6.— 10—
- U-njate verižice . . . . . po K 160 260 480

Zlatina in srebrnina v časti izber!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem
krasnem ceniku, katerega zahtevajte zastonj in poštnine prosto.

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lasna protokolirana tovarna ur v Svici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

**Dobri brivski in
lasestržni aparati**

1. a britev iz
srebrno-jekla K
356, 3. 5. var-
nostni brivski
aparati, poniki
K 3. 5. zn. „Per-
lekt“ s 6 rezili
K 16; 20; dvorez.
res. rezile lucat
K 3. 6.
Lase-
stržni.
K 11. 12.
Zamena dovolj e.
ali denar nazaj. Po-
šilje popovzeljuni
predplačilo c. in kr.
čvorni založ. **JAN
KONRAD**, izvor-
na tvrdka, Brück
št. 1751, Češko. 112

8 vinarjev

(za 1 dopis.) Vas
stano glavni ce-
nis, ki so dopo-
lje na zahtevo
brezplačno.

Prva tovarna ur

Jan Konrad

r. la kr. čvor. zal. Brück 1654 (čelika.)

Nikel ali jekl. ure na sidro
K 8.-, 7.-, 8.-. Vojno-spomin.
nikl. ali jekl. ure K 11.-, 12.-;
armadno radij. ure iz niklja
ali jekla K 12. Masiv. srebrne
Roskopf remont. ure s sidr.
K 19.-, 20.-. Budilke, stenske
ure v voliki izberi po nizkih
cenah. 3 letno pisмено jam-
stvo. - Pošilja po povzetju.
Zam. dovolj ali denar nazaj.

Izšel je

krasno opremljen slovenski

vojaški koledar

z naslovom

2975

Slovenski vojak.

Sestavil in založil Jan. N. Jeglič.

Neobhodno potrebna knjižica za vsakega slo-
venskega vojaka.

Slovenski vojaki, sečajte po svojem koledarju,
prvem te vrste, na Kranjskem; soproge, sestre,
hčere, ne pozabite za svoje drage omisliti knji-
žico, ki jo vsak vojak nujno potrebuje.

Zelo primerna za darilo!

Dobiva se po vseh knjigarnah ali pa naravnost
pri založniku

JAN. N. JEGLIČU, 5ol. vodja v Ljublj.

Cena vezanemu iz vodja 1-20 K, broširanemu 1-20 K.

Naroča se najceneje po nakaznici.

3 vajence

krepeke fante poštenih staršev, sprejme v pouk

AVG. REPIČ,

sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo.
Stanovanje in hrana v hiši.

Proda se hiša z vrtom.

Naslov pove uprava „Domoljuba“ pod št. 3080,
ako znamka za odgovor.

Srbečko, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
„rujavno mazilo“. Popolnoma brez duha,
ne maže. Poskusni lonček K 1-00. ve-
liki K 3-— porcija za rodinico K 9-—. Za-
loga za Ljubljano in okolice: Lekarna pri
zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1520

Brinje

za kuhanje žganja odaja v večjih in
manjših množinah tvrdka 2353

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

Kranjska deželna podružnica

n. a. čezelne življenjske in rentne nezgodne in
jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in
smrt, združeno tud z vojnim riziko, otro-
ških dot. rentna in ljudska nezgodna in
jamstvena zavarovanja.

Javni zavo. Absolutna varnost. Nizke premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje

Zaved temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj
in poštnine prosto. Sposobni zastopniki se spre-
majo pod najugodnejšimi pogoji 183

Sijajno bodočnost

Imajo turške in nove srečke avstrijskega rdečega
križa vsled njihove vedno zvišujoče se cenarne
vrednosti! Vsaka srečka zadene! Glavna občilku
2107 znatna čez

1,000.000 kron!

Natančno poizvedite z igralnim načrtom razpisna brez-
plačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Avtomatična past

za podgane K 6-20, za miši K 4-30,
love brez nadzorstva do 40 ži-
vali v eni noči, ne zapuste ni-
kake sledi in se same zopet

nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na ti-
soče ščurkov v eni noči, po K 5-90. Povsod naj-
boljši uspehi. Mnogo zahvalnic Pošilja se po
povzetju ali proti predplačilu, Poština 80 v.
Izvoz. tvrd. Tintner, Dunaj III., Neulingg. 26-L.

LJUDSKA POSOJILNICA

regisroovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

sprejema prijave na

sedmo 5 $\frac{1}{2}$ % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100-—:

I. davka prosto 5 $\frac{1}{2}$ % amortizacijsko državno posojilo **K 91-54**

II. davka proste 5 $\frac{1}{2}$ % dne 1. avgusta 1926 vračljive državne zakladnice **K 94-—**

Urednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se
sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.